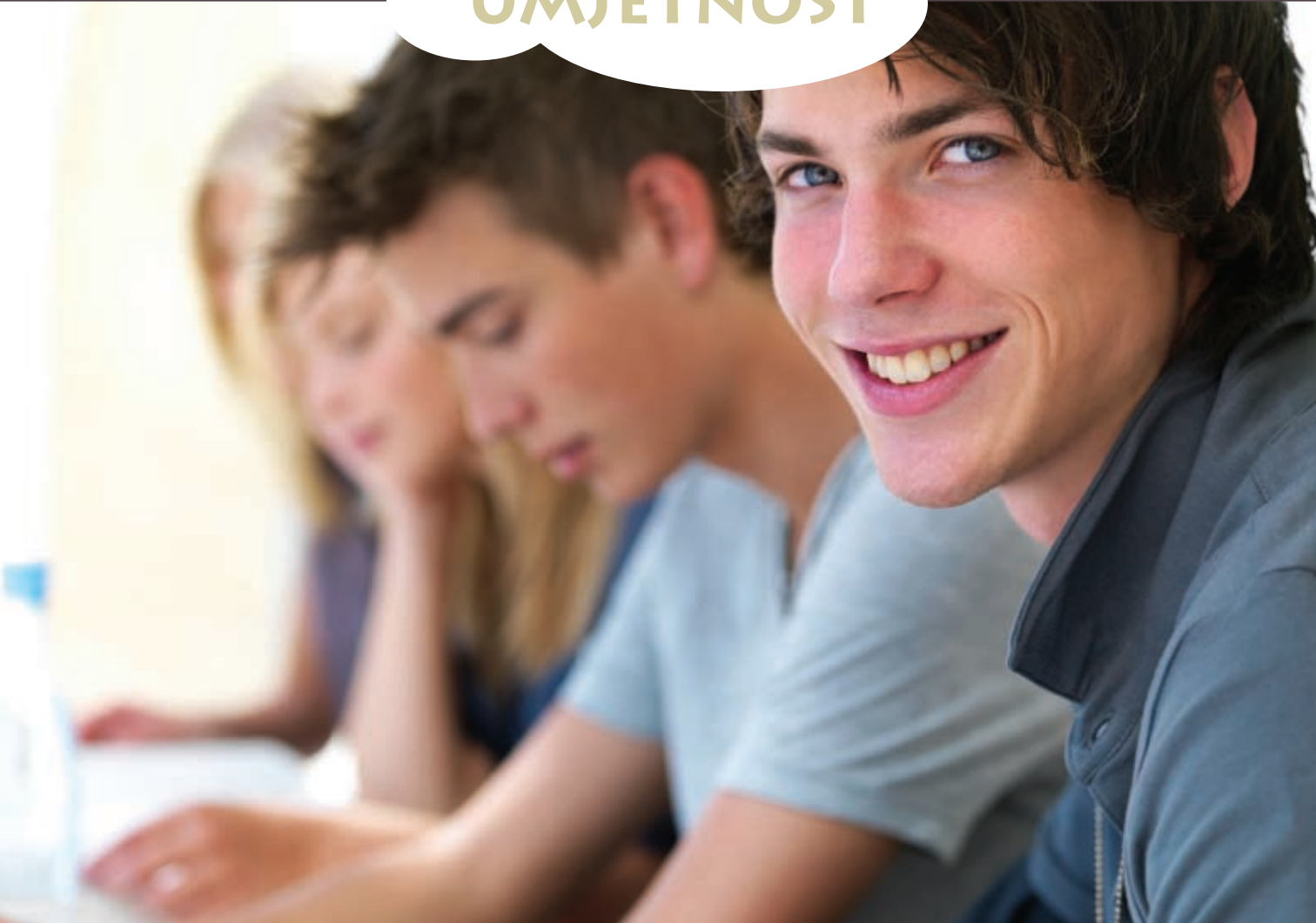


Ispitni katalog za državnu maturu
u školskoj godini 2010./2011.

**LIKOVNA
UMJETNOST**



Stručna radna skupina za izradbu ispitnih materijala iz Likovne umjetnosti:

izv. prof. art. mr. sc. Davorka Brešan, voditeljica, Učiteljski fakultet Sveučilišta u Osijeku

Ira Mardešić, prof., XVIII. gimnazija, Privatna klasična gimnazija s pravom javnosti, Zagreb

Sanja Nejasmić, prof., Srednja škola „Bol“, Bol

Kristina Rismondo, prof., XV. gimnazija, Zagreb

Jasna Salamon, prof., XVI. gimnazija, Zagreb.

Sadržaj

Uvod	5
1. Područja ispitivanja	5
2. Obrazovni ishodi	5
2.1. Arhitektura i urbanizam	6
2.2. Slikarstvo, kiparstvo, grafika, dizajn i video	6
3. Struktura ispita	8
4. Tehnički opis ispita	9
4.1. Trajanje ispita	9
4.2. Izgled testa i način rješavanja	9
4.3. Pribor	10
5. Opis bodovanja	10
5.1. Vrijednovanje prve ispitne cjeline	10
5.2. Vrijednovanje druge ispitne cjeline	10
6. Primjeri zadataka s detaljnim pojašnjenjem	11
6.1. Primjer zadatka višestrukoga izbora	11
6.2. Primjer zadatka višestrukih kombinacija	11
6.3. Primjer zadatka povezivanja i sređivanja	11
6.4. Primjer zadatka dopunjavanja	12
6.5. Primjer zadatka esejskoga tipa	12
7. Priprema za ispit	13
7.1. Razradba obrazovnih ishoda	14



Uvod

Likovna umjetnost je na državnoj maturi izborni predmet.

Ispitni katalog za državnu maturu iz Likovne umjetnosti temeljni je dokument ispita kojim se jasno opisuje što će se i kako ispitivati na državnoj maturi iz ovoga predmeta u školskoj godini 2010./2011.

Ispitni katalog sadrži sve potrebne informacije i detaljna pojašnjenja o obliku i sadržaju ispita. Njime se jasno određuje što se od pristupnika očekuje na ispitu.

Ispitni katalog usklađen je s odobrenim Nastavnim planom i programom¹ za Likovnu umjetnost u gimnazijama.

Ispitni katalog sadrži ova poglavlja:

1. Područja ispitivanja
2. Obrazovni ishodi
3. Struktura ispita
4. Tehnički opis ispita
5. Opis bodovanja
6. Primjeri zadataka s detaljnim pojašnjenjem
7. Priprema za ispit.

U prvome i drugome poglavlju čitatelj može naći odgovor na pitanje *što se ispituje*.

U prvome su poglavlju navedena područja ispitivanja, odnosno ključna znanja i vještine iz ovoga predmeta koje se ispituju ovim ispitom.

U drugome je poglavlju, kroz konkretne opise onoga što pristupnik treba znati, razumjeti i moći učiniti, pojašnjen način na koji će se navedena znanja i vještine provjeravati.

¹ Glasnik Ministarstva kulture i prosvjete, broj 1, Školske novine, Zagreb, 1994.

Treće, četvrto i peto poglavlje odgovaraju na pitanje *kako se ispituje*, a u njima je pojašnjena struktura i oblik ispita, vrste zadataka te način provedbe i vrjednovanja pojedinih zadataka i ispitnih cjelina.

U šestome su poglavlju primjeri zadataka s detaljnim pojašnjenjem.

Sedmo poglavlje odgovara na pitanje *kako se pripremiti za ispit*.

1. Područja ispitivanja

Ispitom iz Likovne umjetnosti provjerava se:

- poznavanje i razumijevanje arhitekture i urbanizma kao glavnih prostora ljudskoga življenja
- poznavanje i razumijevanje vizualnih disciplina likovne umjetnosti.

Dakle, ispituju se dostignuta razina znanja te kompetencija pristupnika u ovim područjima:

- arhitekturi i urbanizmu (kao naglasak namjene vezane za svakodnevni ljudski život)
- slikarstvu, kiparstvu, grafici, dizajnu i videu (vizualnim disciplinama u kontekstu vremena i prostora).

2. Obrazovni ishodi

U ovome su poglavlju za svako područje ispitivanja određeni obrazovni ishodi, odnosno konkretni opisi onoga što pristupnik mora znati, razumjeti i moći učiniti kako bi postigao uspjeh na ispitu².

2.1. Arhitektura i urbanizam

Od pristupnika se očekuje da zna, odnosno može:

- **prepoznati** i **razlikovati** tradicionalne i moderne

² U poglavlju *Priprema za ispit* nalazi se dodatna razradba obrazovnih ishoda. Uz svaki su obrazovni ishod naznačeni bitni pojmovi i primjeri koji se na njega odnose.

materijale i elemente konstrukcija u arhitekturi

- prepoznati arhitektonske odnose u megalitima i ranim nastambama
- prepoznati i crtežom označiti strukturu i funkcije pretpovijesnoga i antičkoga urbanoga prostora, rezidencijalne arhitekture i samostanskoga kompleksa
- prepoznati i crtežom naznačiti načela komponiranja u arhitekturi Egipta i Mezopotamije
- prepoznati i crtežom naznačiti strukturu, dijelove i proporcije na tlocrtima, presjecima i pročeljima grčkih i rimskih hramova
- uočiti povezanost kasnorimskih, ranokršćanskih i ranobizantskih građevina – prostor i konstrukcija
- uočiti kontinuitet između bizantske i islamske arhitekture
- prepoznati prostorne i konstruktivne elemente predromaničkih sakralnih građevina
- razlikovati romanički i gotički okvir života
- razlikovati konstruktivne, prostorne i elemente raščlambe romaničkih, gotičkih i renesansnih sakralnih i profanih građevina te njihovu kompoziciju s obzirom na strukturu i masu
- razlikovati i crtežom naznačiti gotičku, renesansnu i manirističku koncepciju grada i trga
- opisati i crtežom naznačiti antičke i renesansne arhitektonske elemente i načela komponiranja na renesansnim građevinama
- prepoznati i crtežom naznačiti složenost i višesmislenost graditeljskoga rješenja manirističke arhitekture
- prepoznati elipsu i načelo jedinstvenosti u baroknome graditeljstvu
- razlikovati i usporediti načela slaganja prostora renesansne i barokne arhitekture

• imenovati i objasniti elemente historijskih stilova na snimkama pročelja arhitekture XIX. st.

- usporediti urbanistička rješenja baroka i XIX st. te uočiti raspad povijesne urbane cjeline
- usporediti organička i funkcionalistička djela rezidencijalne stambene arhitekture XX. st. s obzirom na tlocrtno rješenje i odnos prema okolini
- prepoznati ulogu višekatnica u urbanizmu XX. st.
- usporediti arhitekturu moderne, postmoderne i dekonstruktivizma s obzirom na oblikovne mogućnosti novih građevinskih materijala
- usporediti stambenu arhitekturu secesije, moderne, postmoderne i dekonstruktivizma s obzirom na funkciju
- prepoznati glavne karakteritike svjetskih kretanja u hrvatskoj arhitekturi javnoga programa XX. st.

2.2. Slikarstvo, kiparstvo, grafika, dizajn i video

Od pristupnika se očekuje da zna, odnosno može:

- razlikovati i imenovati slikarske, crtačke i grafičke tehnike na primjerima
- razlikovati vrijednosti boja i njihove odnose
- prepoznati i imenovati skulpturu prema tehnikama i temi
- prepoznati i razlikovati apstraktne i figurativne oblike u slikarstvu i skulpturi pretpovijesti
- prepoznati i crtežom naznačiti stilizaciju i naturalizam te odnos dinamike i statike kod kiparstva staroga vijeka
- razlikovati i objasniti načine oblikovanja unutar formata: friz, metopa i zabat (timpanon) te imenovati promjene u proporcijama ljudskoga tijela na kiparskim djelima staroga vijeka
- razlikovati odnos lika i pozadine na antičkim grčkim slikama

- razlikovati prostorne planove i imenovati slikovne prikaze s obzirom na simboliku i smještaj u prostoru egipatskoga, rimskoga i bizantskoga objekta
- prepoznati i crtežom naznačiti ornamentalne karakteristike pletera
- prepoznati i crtežom naznačiti hijerarhijske odnose, zakon kadra i karakteristike plošnoga oblikovanja na reljefu i minijaturi predromanike i romanike
- prepoznati i objasniti podređenost cjelini u slikarstvu romanike
- prepoznati i objasniti načelo odvajanja na kompoziciji gotičkoga portala
- prepoznati i crtežom naznačiti pokušaje geometrijske rekonstrukcije prostora na slikarskim djelima gotičkih majstora
- objasniti odnos prema temi i kadru u gotičkome slikarstvu Istre i Hrvatske
- prepoznati i crtežom naznačiti iluzionističke i načerenske elemente (ikonografska analiza) i racionalna rješenja na renesansnoj slici i reljefu
- prepoznati i objasniti renesansna postignuća na djelima hrvatskih renesansnih kipara
- razlikovati vrste skulptura u renesansi i manirizmu s obzirom na temu, kadar i stupnjeve plastičnosti
- razlikovati i crtežom naznačiti odnose arhitekture i skulpture na kompoziciji cjeline u gotici i renesansi
- prepoznati novu dinamičnost u skulpturi i slici manirizma
- prepoznati i objasniti iluzionizam u slikarstvu i arhitekturi renesanse, manirizma i baroka
- razlikovati žanrove u slikarstvu baroka i rokoka
- prepoznati sintezu arhitekture, slikarstva i kiparstva u baroku
- usporediti klasicističku i romantičarsku koncepciju slike s obzirom na temu, boju i odnos prema formatu
- usporediti djela realizma i impresionizma s obzirom na uporabu boja
- istražiti nove karakteristike kompozicije, rukopisa, boje i linije u ekspresionizmu i njegovim pretečama
- uočiti promjene u hrvatskome slikarstvu s kraja XIX. i prve polovine XX. stoljeća
- prepoznati korijene kubizma u postimpresionizmu
- razlikovati lirsku i geometrijsku apstrakciju i figuraciju u slikarstvu
- prepoznati elemente kubizma u slikarskim i kiparskim pravcima XX. st.
- istražiti mogućnosti rastvaranja površine u impresionističkim djelima kiparstva i razlikovati apstrakciju i figuraciju u kiparstvu
- prepoznati glavne karakteristike slikarskih i kiparskih djela futurizma, metafizike i nadrealizma
- povezati objektu umjetnost s načelom montaže materijala
- usporediti sličnosti i razlike između fotografije i slikarskoga djela
- analizirati uporabu likovnih elemenata i postupaka na djelima ekspresionističkih pravaca XX. st. (fovizam, Most, Plavi Jahač, nova objektivnost i apstraktni ekspresionizam)
- prepoznati sličnosti između stripa, fotografije i filma
- objasniti na koji se način privlači pažnja promatrača u pop-artu i op-artu
- uočiti povezanost sveukupnoga vizualnoga okruženja u djelima konceptuale, happeninga i preformansa
- objasniti odnos land-arta i okoliša.



3. Struktura ispita

Udjeli područja ispitivanja u ispitu iz Likovne umjetnosti prikazani su u tablici 1.

Tablica 1. Udjeli područja ispitivanja u ispitu

PODRUČJA ISPITIVANJA	Broj zadataka
Arhitektura i urbanizam	9 – 14
Slikarstvo, kiparstvo, grafika, dizajn i video	12 – 15

Ispit iz Likovne umjetnosti sastoji se od dviju cjelina.

Tablica 2. prikazuje strukturu prve ispitne cjeline.

Tablica 2. Struktura prve ispitne cjeline

Redni broj	VRSTA ZADATAKA	BROJ ZADATAKA	BROJ BODOVA
1. – 5.	Zadaci višestrukoga izbora	5	5

6. – 10.	Zadatci višestrukih kombinacija	5	10
11. – 15.	Zadatci povezivanja i sređivanja	5	20
16. – 25.	'Grozdovi' zadataka	10	50
Ukupno		25	85

'Grozdovi' zadataka sastoje se od 4 zadatka vezana uz isti slikovni materijal.

Od toga je jedan zadatak dopunjavanja (ucrtavanje u slikovni materijal), jedan zadatak višestrukih kombinacija te naposljetku dva zadatka višestrukoga izbora.

U drugoj ispitnoj cjelini je zadatak esejskoga tipa u kojem pristupnici trebaju analizirati likovno djelo, a maksimalan broj bodova je 20.

4. Tehnički opis ispita

4.1. Trajanje ispita

Ispit iz Likovne umjetnosti je pisani i traje ukupno **105 minuta**.

Vremeni provedbe bit će objavljen u *Vodiču kroz državnu maturu* te na mrežnim stranicama *Nacionalnoga centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja* (www.ncvvo.hr).

4.2. Izgled testa i način rješavanja

Pristupnici dobivaju omotnicu u kojoj su dvije ispitne knjižice, list za koncept, list za odgovore i dva lista za ocjenjivače.

Od pristupnika se očekuje da pažljivo pročitaju upute koje će slijediti tijekom rješavanja testa i pisanja eseja.

Dodatno, uz svaku vrstu zadataka priložena je uputa za rješavanje. Čitanje ovih uputa je bitno jer je u njima naznačen i način zabilježavanja točnih odgovora.

Zadatke zatvorenoga tipa (višestrukoga izbora, višestrukih kombinacija te povezivanja i sređivanja) pristupnici rješavaju označavanjem slova točnoga/točnih odgovora među ponuđenima. Slova točnih odgovora označuju se znakom X. Ukoliko u zadatcima u čijim se uputama zahtijeva određeni broj odgovora pristupnik označi više od navedenoga broja, zadatak će se bodovati s 0 (nula) bodova bez obzira na to što među njima ima označenih točnih odgovora.

Zadatke otvorenoga tipa (dopunjavanja) pristupnici rješavaju ucrtavanjem točnoga odgovora u slikovni materijal.

Tijekom pisanja eseja pristupnici mogu rabiti list za koncept, ali na kraju moraju svoj esej čitljivo prepisati na list za čistopis.

4.3. Pribor

Tijekom pisanja ispita iz Likovne umjetnosti dopušteno je rabiti kemijsku olovku plave ili crne boje, ravnalo, trokut, olovku, gumicu, flomastere u boji i šestar.

5. Opis bodovanja

Ukupan broj bodova je 105.

5.1. Vrijednovanje prve ispitne cjeline

U zadacima višestrukoga izbora svaki točno označen odgovor donosi 1 bod.

U zadacima višestrukih kombinacija svaki točno označen odgovor donosi 1 bod, a potpuno točno riješen zadatak 2 boda.

U zadacima povezivanja i sređivanja svaki točno označen odgovor na dio zadatka donosi 1 bod. Potpuno točno riješen zadatak donosi 4 boda.

U zadacima dopunjavanja svaki točno ucrtan odgovor donosi 1 bod.

5.2. Vrijednovanje druge ispitne cjeline

Uspješno napisan esej u drugoj ispitnoj cjelini donosi ukupno 20 bodova.

Eseje pristupnika vrijednuju osposobljeni ocjenjivači prema jedinstvenoj ljestvici za procjenu.

U svakome eseju vrijednuje se opis četiriju sadržajnih odrednica navedenih u zadatku.

Opisivanje svake sadržajne odrednice vrijednuje se zasebno primjenom ljestvice od 5 bodova.

Općenita ljestvica za ocjenjivanje eseja prikazana je u tablici 3.

Uz ogleдни primjer testa priložena je dodatna razradba

ljestvice za ocjenjivanje sastavka (za konkretan zadatak) te primjeri sastavaka s objašnjenjem vrijednovanja.

Tablica 3. Ljestvica za vrijednovanje eseja

Grafička analiza djela – crteži na reprodukciji	Pisana analiza djela – elementi forme	Pisana analiza djela – elementi forme	Pisana analiza – sinteza i određenje pripadnosti djela
Grafički naznačen prvi pojam – 1 bod	1 pojam – 1 bod	1 pojam – 1 bod	1 pojam – 1 bod
Grafički naznačen drugi pojam – 1 bod	2 pojma – 1 bod	2 pojma – 1 bod	2 pojma – 1 bod
Grafički naznačen treći pojam – 1 bod	3 pojma – 1 bod	3 pojma – 1 bod	3 pojma – 1 bod
Grafički naznačen četvrti pojam – 1 bod	4 pojma – 1 bod	4 pojma – 1 bod	4 pojma – 1 bod
Grafički naznačen peti pojam – 1 bod	5 pojmovi – 1 bod	5 pojmovi – 1 bod	5 pojmovi – 1 bod
Ukupno 5 bodova	Ukupno 5 bodova	Ukupno 5 bodova	Ukupno 5 bodova
			UKUPNO 20 bodova

6. Primjeri zadataka s detaljnim pojašnjenjem

U ovome su poglavlju primjeri zadataka. Uz svaki primjer zadatka ponuđen je opis te vrste zadatka, obrazovni ishod koji se tim konkretnim zadatkom ispituje, točan odgovor te način bodovanja.

6.1. Primjer zadatka višestrukoga izbora

Zadatak višestrukoga izbora sastoji se od **upute** (u kojoj je opisan način rješavanja zadatka i koja je zajednička za sve zadatke toga tipa u nizu), **osnove** (pitanja) te **četiriju ponuđenih odgovora** od kojih je jedan točan.

U sljedećem zadatku između četiriju ponuđenih trebate odabrati jedan odgovor. Odgovor obilježite znakom X i obvezno ga prepisite na list za odgovore.

Kojemu pravcu u slikarstvu moderne pripada reproducirano djelo?

- A. lirskoj apstrakciji
- B. apstraktnomu ekspresionizmu
- C. geometrijskoj apstrakciji
- D. tonskoj apstrakciji



P. Mondrian, *Kompozicija u crvenom, plavom i žutom*, 1930. god.

TOČAN ODGOVOR: C

OBRAZOVNI ISHOD: razlikovati lirsku i geometrijsku apstrakciju i figuraciju u slikarstvu

BODOVANJE:

1 bod – točan odgovor

0 bodova – netočan odgovor ili ukoliko se označi više odgovora

6.2. Primjer zadatka višestrukih kombinacija

Zadatak višestrukih kombinacija sastoji se od **upute** (u kojoj je opisan način rješavanja zadatka i koja je zajednička za sve zadatke toga tipa u nizu), **osnove** (pitanja) te **četiriju ponuđenih odgovora** od kojih su dva točna.

U sljedećem zadatku između četiriju ponuđenih trebate odabrati dva odgovora. Odgovore obilježite znakom X i obvezno ih prepisite na list za odgovore.

Karakteristike kojih stilskih razdoblja možemo prepoznati na reprodukciji pročelja palače Divona u Dubrovniku?



- A. romanike
- B. gotike
- C. renesanse
- D. manirizma

TOČNI ODGOVORI: B i C

OBRAZOVNI ISHOD: razlikovati konstruktivne, prostorne i elemente raščlambe romaničkih, gotičkih i renesansnih sakralnih i profanih građevina te njihovu kompoziciju s obzirom na strukturu i masu

BODOVANJE:

2 boda – svi točni odgovori

1 bod – 1 točan odgovor

0 bodova – netočni odgovori i ukoliko se obilježi više od dvaju odgovora

6.3. Primjer zadatka povezivanja i sređivanja

Zadatak povezivanja i sređivanja sastoji se od **upute** (u kojoj je opisan način rješavanja zadatka i koja je zajednička za sve zadatke toga tipa u nizu), **osnove** (pitanja), **četiriju čestica pitanja** te **šest čestica odgovora**.

U sljedećem zadatku svakoj čestici pitanja označenoj brojem možete pridružiti samo jednu česticu odgovora označenu slovom.

Odgovore obilježite znakom X i obvezno ih prepisite na list za odgovore.

Kiparskim materijalima pridružite odgovarajuće načine obradbe.

1. mramor	A. modeliranje
2. bjelokost	B. lijevanje
3. glina	C. klesanje
4. bronca	D. tesanje
	E. rezbarenje
	F. iskucavanje

TOČNI ODGOVORI: 1. C, 2. E, 3. A i 4. B

OBRAZOVNI ISHOD: prepoznati i imenovati skulpturu prema tehnikama i temi

BODOVANJE:

4 boda – svi točni odgovori

3 boda – 3 točna odgovora

2 boda – 2 točna odgovora

1 bod – 1 točan odgovor

0 bodova – svi netočni odgovori i ukoliko se obilježi više od jednoga odgovora za pojedini pojam

6.4. Primjer zadatka dopunjavanja

U zadatku dopunjavanja pristupnik treba dovršiti zadanu rečenicu upisivanjem pojma koji nedostaje na za to predviđeno mjesto te ucrtati ili upisati tražene podatke na tlocrt ili reprodukciju. U pridruženoj uputi naznačen je način rješavanja zadatka.

U sljedećem zadatku ucrtajte traženi podatak na reproducirano djelo.

Naznačite strjelicom smjer upada svjetla na slici.



Vermeer Van Delft, *Sat klavira*, oko 1657. god.

TOČAN ODGOVOR:

OBRAZOVNI ISHOD: prepoznati i objasniti iluzionizam u slikarstvu i arhitekturi renesanse, manirizma i baroka

BODOVANJE:

1 bod – točan odgovor

0 bodova – netočan odgovor ili prazno

6.5. Primjer zadatka esejskoga tipa

Zadatak esejskoga tipa sastoji se od **upute** (u kojoj je opisan način rješavanja zadatka), **polaznoga materijala** (reproduciranoga djela) te **smjernica za pisanje**.

Promotrite reproducirano djelo. Pozorno pročitajte smjernice za izradbu analize jer se prema njima analiza vrjednuje. Izbjegavajte komplicirane i preduge rečenice.

Ne skrećite sa zadane teme.



Objasnite privid trodimenzionalnoga prostora na reproduciranome djelu navođenjem i analizom perspektiva, prostornih planova, očista i horizonta. Svoj esej završite sintezom koja objedinjuje zadane pojmove.

OBRAZOVNI ISHOD: prepoznati i objasniti geometrijsku perspektivu i prostorne planove u slikarstvu i reljefu renesanse manirizma i baroka

BODOVANJE: prema ljestvici za vrjednovanje eseja³

³ Uz ogledni primjer testa bit će objavljena dodatna razradba ljestvice za konkretan zadatak te model točnoga odgovora.

7. Priprema za ispit

Nastavnik bi u nastavnome procesu trebao razjasniti pristupnicima obrazovne ishode kroz realizaciju važećega četverogodišnjega gimnazijskoga nastavnoga programa.

Obrazovni ishodi pristupnicima mogu služiti kao lista za provjeru usvojenoga znanja. U ovome poglavlju nalazi se korisna razradba obrazovnih ishoda.

Za uvježbavanje pisanja eseja pristupnicima se preporuča uporaba oglednoga primjera esejskoga tipa zadatka iz ovoga ispitnoga kataloga.

Literatura za pripremu ispita iz Likovne umjetnosti su svi udžbenici propisani i odobreni od Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske tijekom protekloga četverogodišnjega razdoblja.

1. Damjanov, J., *Likovna umjetnost 1*, Školska knjiga, Zagreb, 2008.
2. Damjanov, J., *Likovna umjetnost 2*, Školska knjiga, Zagreb, 2008.
3. Ivančević, R., *Likovni govor*, Profil, Zagreb, 2007.
4. Ivančević, R., *Stilovi i razdoblja, Život 1*, Profil, Zagreb, 2008.
5. Ivančević, R., *Stilovi i razdoblja, Život 2*, Profil, Zagreb, 2008.
6. Ivančević, R., *Stilovi i razdoblja, Život 3*, Profil, Zagreb, 2008.
7. Karaman, A., *Likovna umjetnost 2*, Školska knjiga, Zagreb, 2008.
8. Mirenić, J. i Ratković, K., *Likovna umjetnost 20. st.*, Školska knjiga, Zagreb, 2000.

Uspjeh na ispitu uvjetuje i dobra upoznatost s načinom ispitivanja.

Pristupnicima se savjetuje:

- proučavanje opisa ispitnih cjelina te primjera zadataka
- rješavanje oglednoga primjera testa.

7.1. Razradba obrazovnih ishoda

U tablici 4. su uz svaki obrazovni ishod naznačeni bitni pojmovi i primjeri koji se na njega odnose.

Pristupnicima se savjetuje da dobro prouče sadržaj tablice, a mogu je rabiti i kao listu za provjeru usvojenih znanja.

Tablica 4. Razradba obrazovnih ishoda

prepoznati arhitektonske odnose u megalitima i ranim nastambama	menhir, dolmen, kromle; put, mjesto; naselje, funkcije	Stonehenge; Gavrinis; Carnac; La Roche au Fees; Ur, Babilon, Knossos, Terozzo
prepoznati i crtežom označiti strukturu i funkcije pretpovijesnoga i antičkoga urbanoga prostora, rezidencijalne arhitekture i samostanskoga kompleksa	mreža, citadela, plansko, neplansko, granice; agora i forum, urbanistička koncepcija; stoa, oltar, hram, buleuterij, slavoluk, bazilika; palača; domus, atrij, zidine, insule, peristil, klaustar, cubricula, dormitorij, skriptorij; mjesto, put	Barrumini, Mikena, Atena, Milet, Timgad, Zadar, San Gimignano; Atena, Panatenejski put; Forum Romanum, Trajanov forum, Via sacra, Timgad; Pompeji, kuća Fauna; Zadar; Dioklecijanova palača, forumi Rim, St. Gallen, tlocrt; vila Misterija, tlocrt
prepoznati i crtežom naznačiti načela komponiranja u arhitekturi Egipta i Mezopotamije	kvadrat, pravokutnik, tlocrt, planiranje, ponavljanje, simetrija, osi, sakralni i urbani kompleks; mjesto, put; masa i prostor	Tell el Amarna – radničko naselje; Amonov hram u Karnaku; Grobnica kraljice Hatšepsut; Keopsova piramida, Komplex u Gizi; Zigurat u Uru
prepoznati i crtežom naznačiti strukturu, dijelove i proporcije na tlocrtima, presjecima i pročeljima grčkih i rimskih hramova	naos (cela), pronaos, opistodom, trijem; zlatni rez; dorski, jonski, korintski red; ehinus, abacus, trup, kapitel, baza, volute, akantus, arhitrav, triglifi, metope, friz, krepidoma, vijenac, akroterij, zabat; longitudinalno, centralno, statično, prostornost, kompozicija	Iktin i Kalikrat, Partenon; Posejdonov hram u Paestumu; Panteon; Zeusov hram u Olimpiji; Erehteion
uočiti povezanost kasnorimskih, ranokršćanskih i ranobizantskih građevina – prostor i konstrukcija	longitudinalna građevina, bazilikalno osvjetljenje, brod, apsida, niša, plošna obradba zida, usmjerenje prostora; centralne građevine, piloni, pandantivi, kupola, polukupola, galerije	Maksencijeva bazilika; S. Sabina, Sta Constanza; S. Apollinare in Classe; Crkva Sergija i Baka; Eufrazijana, Hagia Sofia

uočiti kontinuitet između bizantske i islamske arhitekture	kupola, sinteza longitudinalnoga i centralnoga tipa, kvadratni tlocrt, jedinstveni prostor, stupnjevanje, galerije, nosači, pandantivi	Hagia Sofija, Sinanova džamija, Istanbul
prepoznati prostorne i konstruktivne elemente predromaničkih sakralnih građevina	westwerk, galerija; spolije, kolonada, arkada, tambur, stup, stub	Kapela Karla Velikog, Aachen; Sv. Donat, Zadar; Sveti Spas na Cetini; Sv. Križ u Ninu
razlikovati romanički i gotički okvir života	donjon, samostan, kuća; grad kao urbani sklop, obrambeni karakter; monocentričnost, policentričnost, podjela sadržaja, mreža komunikacija	San Gimignano, Lubeck, Palača Jacquesa Coeura u Bourgesu; kuća u Poreču; donjon u Heddinghamu; Mont St. Michel; Thoronet; Motovun
razlikovati konstruktivne, prostorne i elemente raščlambe romaničkih, gotičkih i renesansnih sakralnih i profanih građevina te njihovu kompoziciju s obzirom na strukturu i masu	masivnost zida, podupirači, rasterećenje, luk, svod, triforij, kontrafori, kontraforni sistem; brod, transept, apsida, ophod, apsiola, kor, križište; zidna dekoracija, kupola, arkade, šiljasti luk, polukružni luk, prozori, figuralni portal, rozete, slijepi arkade, galerije, bifore, trifore, kvadrifore, lođa, mrežište, fijale	Ste. Foy, Conques; Sv. Krševan, Zadar; St. Sernin, Toulouse; Sv. Marija Laach; Sv. Ana, Annanberg; Sv. Stošija, Zadar; St. Etienne, Bourges; Notre Dame, Pariz; katedrala sv. Jakova, Šibenik; Divona, Dubrovnik; Palača Cipiko, Trogir; Ca'd Oro, Venecija; Knežev dvor Dubrovnik

razlikovati i crtežom naznačiti gotičku, renesansnu, manirističku i baroknu koncepciju grada i trga	urbanizam, organičko, simetrija, osi; planiranje, proporcioniranje; statičnost, preglednost; jednoznačnost, višeznačnost; individualno, opće	Campo, Siena; Filarete, Sforzinda; Palmanova; Dubrovnik; Brunelleschi, Piazza SS Annunziata; Michelangelo, Campidoglio; Karlovac, Bernini: Trg svetoga Petra
razumjeti i crtežom naznačiti antičke i renesansne arhitektonske elemente i načela komponiranja na renesansnim građevinama	kupola, arhitrav, stup, kolonada, trijem, zabat, arkada, friz, krepidoma, niša; pilastar, balustrada; zlatni rez, simetrija, osi, proporcioniranje, statičnost, preglednost	Brunelleschi, Kapela Pazzi; Palača Strozzi i Medici-Ricardi, Firenca; Sangallo, Michelangelo, Palača Farnese, Rim; ljetnikovac Sorkočević, Lapad; Bramante, Tempietto
prepoznati i crtežom naznačiti složenost i višesmislenost graditeljskoga rješenja manirističke vile arhitekture	ponavljanje, zrcalna simetrija; funkcija, antički elementi, srednjovjekovni elementi	Palladio, Vila Rotonda; Dvorac Chambord, Vasari Uffizi
prepoznati elipsu kao model u baroknom graditeljstvu	geometričnost i simetrija, konveksno, konkavno; tlocrt; pročelje, zabat, volute, vijenac; svod, kupola, jedro, rebro; gesamtkunstwerk, cinktor, iluzionizam	G. de la Porta, Vignola, Il Gesu, Rim; Sv. Katarina, Zagreb; Borromini, S. Carlo alle Quattro fontane; Bernini, Trg sv. Petra; Gropelli, Sv. Vlaho, Dubrovnik, Isusovačke stube, Dubrovnik; S. Lorenzo, Capella della Santissima Sindone; Neumann, Vierzehnheiligen; Fischer von Erlach, Karlskirche, Beč; Belec
razlikovati i usporediti načela slaganja prostora renesansne i barokne arhitekture	statično i dinamično; hijerarhija i centar, granica i beskonačno; policentričnost, monocentričnost; kapele	Bruneschi, S. Spirito; Neumann, Vierzehnheiligen; Sangallo, Michelangelo Palača Farnese, Rim; Guarini, Palača Carignano, Torino; Veliki Tabor, Bistra; Versailles

prepoznati i imenovati nove materijale na konstruktivnim rješenjima graditeljstva XIX. st. imenovati i objasniti elemente historijskih stilova na snimkama pročelja arhitekture XIX. st.	lijevano željezo, beton, staklo, čelik, skelet, industrijski standardizirani materijali, inženjerska arhitektura, montaža neogotika, neorenesansa, neobarok	Paxton, Kristalna palača; Eiffelov toranj; Sullivan, Robna kuća Chicago; Guimard, Metro Helmer i Fellner, HNK, Zagreb; Garnier, Opera, Pariz; HAZU, Zagreb; Bolle, Mirogoj, katedrala u Zagrebu, MUO
usporediti organička i funkcionalistička djela rezidencijalne stambene arhitekture XX. st. s obzirom na tlocrtno rješenje i odnos prema okolini	razvedeni tlocrt, jednostavni i složeni tlocrt, međudjelovanje unutrašnjega i vanjskoga prostora	F. L. Wright, Kuća slapova; Mies van der Rohe, Kuća Farnsworth; Le Corbusier, Villa Savoy; Gropius, Bauhaus
prepoznati ulogu višekatnica u urbanizmu XX. st.	jednostavnost, ekonomičnost, namjena, umnožavanje, serijska proizvodnja; stan, kvart, ulica; mreža, komunikacije, centar	Mies van der Rohe, Seagram building; Le Corbusier, Kuća zajedničkoga življenja, Marseille; Galić, stambeni objekti na Vukovarskoj, Zagreb; Manhattan
usporediti arhitekturu moderne, postmoderne i dekonstruktivizma s obzirom na oblikovne mogućnosti novih građevinskih materijala	prednapregnuti beton, armatura, ljuška; slobodno komponiranje prostora, plastičnost, organičnost; čelik, staklo, titan	Eero Saarinen, TWA aerodrom; Kenzo Tange, Sportske dvorane, Tokio; Le Corbusier, Kapela Ronchamp; Utzon, Opera u Sidneyu; F. L. Wright, Guggenheimov muzej, NY; M. Pei, Louvre; F. Gehry, Muzej Guggenheim, Bilbao
usporediti stambenu arhitekturu secesije, moderne, postmoderne i dekonstruktivizma s obzirom na funkciju	sloboda oblikovanja; prostorni raspored, citati prijašnjih stilova	Gaudi, Casa Mila; Mies van der Rohe, kuća Tugendhat; Hunderdtwasser Haus Beč; Eisenman, kuća Frank; Planić, Okrugla vila na Prekrižju
prepoznati glavne karakteristike svjetskih kretanja u hrvatskoj arhitekturi javne namjene XX. st.	kontinuitet historicizma, funkcionalizma, organske arhitekture i postmoderne	Kovačić, zgrada Burze; Planić, Napretkov neboder; Penezić i Rogina, zgrada Velebit

SLIKARSTVO, KIPARSTVO, GRAFIKA, DIZAJN I VIDEO		
OBRAZOVNI ISHODI	POJMOVI	PRIMJERI
razlikovati i imenovati slikarske, crtačke i grafičke tehnike na primjerima	akvarel, tempera, ulje, pastela, enkaustika, freska, mozaik, vitraj, tapiserija, kolaž; olovka, ugljen, kreda, tuš, trska, drvorez, linorez, litografija, bakropis, bakrorez; otiskivanje matrice	Cezanne, Mont St. Victoire, akvarel; Giotto, Judin Poljubac, freska; Otranto, mozaik; Chartres, vitraj; tapiserija iz Bayeuxa; Fajumski portret, enkaustika; Benković, Žrtvovanje Izaka, ulje na platnu; Schwiters, Merzbau, kolaž; Degas, Plesačice, pastela; Piero della Francesca, Bičevanje, tempera; Rembrandt, Krist na maslinskoj gori, bakropis; N. Pisanello, studija ženskih likova, srebrenka; M. Schongauer, Iskušenja sv. Antuna, bakrorez; Tao Chi, Krajolik, XVII. st., tuš i trska; H. Daumier, Rue Transonian, 1850., litografija; E. Nolde, Prorok, XX. st., drvorez; M. Kraljević, U vrtu, 1912., tuš i pero
razlikovati vrijednosti boja i njihove odnose	dimenzije boja (svjetlina, čistoća/ton, valer); kontrasti (toplo – hladno, svjetlosni kontrast boje prema boji, komplementarni)	Matisse, Žena sa šeširom; Derain, Put; Ivančić, Akt
prepoznati i imenovati skulpturu izvedenu tradicionalnim kiparskim tehnikama	glina, gips, kamen, drvo, terakota, bronca, bjelokost, plastika; tesanje, rezbarenje klesanje, modeliranje, lijevanje	Meštrović, Zdenac života, bronca; Laurana, Eleonora Aragonska, mramor; Del Arca oplakivanje; N. Gabo, Bista, plastika; Bjelokosna škrinjica Veroli; Meštrović, Majka, gipsani odljev
prepoznati i razlikovati apstraktne i figurativne oblike u slikarstvu i skulpturi pretpovijesti	apstrakcija, figuracija, realizam, simbol ili znak; masa i privid mase; kompozicija	Lascaux, slika; Altamira, slika; Venere Wilendorf, Lespugue Venera

prepoznati i razlikovati stilizaciju i naturalizam na reljefnim prikazima staroga vijeka	kadar; visoki, niski, uleknuti reljef; obris, plošnost, plastičnost; ponavljanje, uzorak; variranje	Asirija, Lav na umoru, 650. pr. n. e.; Suza; Friz s lavovima, VI. st. pr. n. e.; Pergamski žrtvenik, reljef
prepoznati i crtežom naznačiti odnos dinamike i statike kod egipatske i antičke grčke statue	osi, obris, površina, kontrapost, simetrija, asimetrija, blok mramora; arhaika, klasika, helenizam	Hera sa Samosa, VI. st.; Moskofofor, VI. st.; Kefren iz Gize, diorit; Pizar Kaia; Portret Ehnatona Imeret-Nebes, drvo, XII. dinastija; Doriforos, mramor; Apoksiomen, bronca, Zagreb; Karijatida s Erehteiona, V. st.; Nika sa Samotrake, II. st. pr. n. e.
razlikovati i objasniti načine oblikovanja unutar određenoga formata: friz, metopa i zabat (timpanon)	hijerarhija, zatvorenost (statičnost), prilagođenost formatu, armatura (kompozicijske osi), pozadina i likovi (odijeljeno, spojeno – planovi), zakon kadra; sagledavanje; proporcije (glava : tijelo = 1:7, 1:4), kanon	Partenon, friz; Trajanova kolumna, Rim; timpan Zeusova hrama u Olimpiji, borba Kentaura i Lapita; metopa Zeusovoga hrama u Olimpiji, Heraklo, Atena, Atlas i jabuke hesperida; Žena s lotosom, V. dinastija; Ara Pacis I. st.; Sarkofag Junija Basa, IV. st.
razlikovati odnos lika i pozadine na antičkim grčkim slikama	figura, pozadina, plošnost, linearnost, ornament, stilizacija, meandar, privid mase	Eksekijeva amfora, VI. st. pr. n. e., Rim; Dipilonska vaza, VIII. st. pr. n. e.; Lekythos s djevojkom koja iskazuje počast grobu junaka, oko 440. pr. n. e.; Mozaik iz Pele
razlikovati prostorne planove s obzirom na simboliku i smještaj u prostoru egipatskoga, rimskoga i bizantskoga objekta	ploha i negacija plohe zida; registar i iluzionizam; apsida, konha, kupola, ikonografija, motiv, znak (janje, križ), obrnuta i vertikalna perspektiva, simbol i tematski element	Freske iz Ramosova groba i Ville dei Misterii; Eufrazijana, Poreč, VI. st.; Pantokrator, Dafni, XI. st.

prepoznati i crtežom naznačiti ornamentalne karakteristike reljefnoga pletera	linearnost, geometrija, beskonačna traka, simetrije, pozadina/lik, ispuna plohe, ljudski lik, plošnost	Plutej iz Koljana; Oltarna pregrada Sv. Nediljice Ciborij, Biskupija; Zabat iz Uzdolja; Plutej s likom hrvatskoga vladara
prepoznati i crtežom naznačiti hijerarhijske odnose, zakon kadra i karakteristike plošnoga oblikovanja na reljefu i minijaturi predromanike i romanike	podređenost arhitekturi, portal, kapitel, timpan (luneta); reljef (visoki, niski), zatvorenost, ornament, stilizacija; simetrija, hijerarhija, ikonografija; kadar (format): horror vacui	Luneta portala, St. Pierre Moissac; Ste. Madelaine, Vezelay; Vaganje duša, luneta portala St. Lazare, Autun, 12. st.; Toma, S. Domingo da Silos, 11. st. Radovanov portal u Trogiru; Andrija Buvina, vratnice katedrale u Splitu; nepoznati irski slikar, Posljednji sud, rukopis iz St. Gallena; Evandelistar iz Lindisfarna
prepoznati i objasniti načelo podređenosti u slikarstvu romanike prepoznati i objasniti načelo pojave oslobađanja skulpture od arhitekture	stilizacija, geometrizacija, zrcaljenje, hijerarhija, vertikalna perspektiva, ikonografija simetrija, osi, jasnoća; dovratnik, nadvratnik, arhivolt, timpan, stup; reljef, stupnjevanje, zakon kadra i prostorni zakon kadra; statua, S-krivulja	Krist u slavi, freska iz glavne apside San Clemente u Tahullu, 12. st.; Mozaik iz Otranta; Tapiserija kraljice Matilde, 11. st.; Beatus iz Liebane, Apokalipsa Chartres, zapadni portal; Vizitacija, katedrala u Reimsu; Uta iz katedrale u Naumburgu; Sinagoga s katedrale u Strasbourgu
prepoznati i crtežom naznačiti rekonstrukciju prostora na gotičkoj slici	privid volumena, chiaroscuro, modelacija, motrišta, obrnuta perspektiva, idealni prostor; geometrijska perspektiva, geometrijska tijela, ptičji pogled	Rajnski majstor, Rajski vrt, 1420.; Braća iz Limbourga, Les tres riches heures du Duc de Berry, listopad, XV. st.; Giotto, Sv. Franjo istjeruje zle duhove iz Assisija, XIV. st.; A. Lorenzetti, Dobra i loša vlada; J. van Eyck, Zaručnici, 1424.
objasniti odnos prema temi i kadru u gotičkome slikarstvu Istre i Hrvatske	naturalizam, doslovno prikazivanje, ikonografija, sumarnost likova	Freske iz Sv. Marije na Škrilinah, XV. st.; Blaž Jurijev Trogiranin, Poliptih, Korčula, 15. st.

interpretirati slikarsko djelo s obzirom na iluzionističke i ikonografske elemente	prostor, kubni prostor, linearna perspektiva, motrište, horizont, prostorni planovi; volumen, modelacija, arhitektonski elementi (stup, pilastar, luk, svod, niša); tema, profano, sakralno	Masaccio: Sv. Trojstvo; Sta Maria Novella, Firenca; Uccello, Legenda o hostiji; Piero della Francesca, Krštenje Krista, Bičevanje Krista; Laurana, Idealni grad; Piero di Cosimo, Simonetta Vespucci; Rafael, Atenska škola; Donatello, reljef Sv. Jurja; N. Božidarević, Navještenje
prepoznati i crtežom naznačiti racionalna rješenja u renesansnoj slici i reljefu	format, zračna perspektiva, razmjeri, zlatni rez	Masaccio: Poreski novčić; Ghiberti: Rajska vrata, Stvaranje Adama, Eve, pad u grijeh, izgon
prepoznati simultani prikaz u slikarskim djelima	istodobnost (simultanost), format (kadar), prostorni planovi, vremenski raspon radnje, značenje (tema); statua, visoki reljef, niski reljef; dovršenost i nedovršenost	
prepoznati i objasniti karakteristike renesanse na djelima hrvatskih renesansnih kipara	stupovi, luk, vijenac, girlanda, reljef, dekoracija; portret, naturalizam, individualnost, izražaj	Aleši, pročelje krstionice trogirске katedrale; Kapela Bl. Ivana Ursinija u Trogiru; J. Dalmatinac, 72 glave, Šibenik; Franjo Vranjanin, Princeza; Duknović: Sv. Ivan, Sv. Toma
razlikovati vrste skulptura u renesansi i manirizmu s obzirom na stupnjeve plastičnosti i obradbu površine	statua, visoki reljef, niski reljef, planovi, stav, osi, dovršenost i nedovršenost	Donatello, Prorok Jeremija; Luca della Robbia, Anđeli koji pjevaju; Michelangelo, David i Oplakivanje s Nikodemom
razlikovati i crtežom naznačiti odnose arhitekture i skulpture na kompoziciji cjeline u gotici i renesansi	arhitektura, skulptura, granice, otvoreno – zatvoreno, simetrija, osi, prostorni planovi	Abraham i Melkisedek, katedrala, Reims; Jacopo della Quercija, Ilaria del Carretto; Michelangelo, grobnica Medici

<p>prepoznati narativno nabiranjaje kao motiv</p> <p>prepoznati novu dinamičnost u skulpturi i slici manirizma</p>	<p>portret odnosi: naracija, tema, višesmislenost oblika</p> <p>mnoštvo motrišta, rotacija; proporcije, deformacija, izduženost; portret, odnos figura/pozadina; naracija, tema, višesmislenost oblika, figura serpentinata</p>	<p>Archimboldo, Ljeto; Bosch, triptih Posljednjega suda; Brueghel, Uspon na Kalvariju Gianbologna</p> <p>Otmica Sabinjanki; Parmigianino, Autoportret; Pontormo, Skidanje s križa</p>
<p>prepoznati i objasniti iluzionizam u spoju slikarstva i arhitekture renesanse, manirizma i baroka</p> <p>usporediti privid prostora na renesansnim, manirističkim i baroknim slikarskim djelima</p>	<p>negacija zida, skulptoralni elementi, arhitektonski elementi, slikarski elementi, iluzionizam, kontrast, otvorenost</p> <p>horizontal, simetrija, planovi, osi, očiste, dijagonala, kubni prostor, zatvoreno –otvoreno, modelacija, focus (središte), geometrijska perspektiva</p>	<p>Sikstinska kapela – Stvaranje svijeta; Palladio, Vila Rotonda, unutrašnjost; Pozzo, svod Sv. Ignacija</p> <p>Andrea dell Castagno, Posljednja večera; Leonardo, Posljednja večera; Tintoretto, Posljednja večera; Velazques, Les Meninas</p>
<p>objasniti ulogu svjetla u baroknome slikarstvu</p>	<p>kontrast, dijagonala, otvorenost, središte, nejasnoća granica</p>	<p>Caravaggio, Pozivanje S. Mateja; Rembrandt, Uskrsnuće Lazara; Benković: Žrtvovanje Izaka; G. de la Tour, Sv. Irena oplakuje Sv. Sebastijana</p>
<p>razlikovati teme u slikarstvu baroka i rokoko</p>	<p>portret, pejzaž, enterijer, mrtva priroda</p>	<p>C. Lorrain, Pejzaž sa žrtvovanjem Apolonu; Rembrandt, Autoportret; Vermeer, Geograf; Caravaggio, Mrtva priroda; Watteau, Ukrnavanje na Kiteru</p>
<p>usporediti klasicističku i romantičarsku koncepciju slike s obzirom na tretman boje i odnos prema formatu</p>	<p>otvoreno, zatvoreno, vertikale, horizontale, dijagonale, modelacija, kontrast</p>	<p>David, Zakletva Horacijeva; Delacroix, Sloboda predvodi narod; Gericault, Splav Meduza; Turner, Kiša, para i brzina</p>

usporediti djela realizma i impresionizma s obzirom na uporabu boja	kromatska, tonska, akromatska skala, kontrasti boja, impasto, lazurni namaz	Daumier, Pralja; Manet, Doručak na travi; Renoir, Pod sjenicom u Moulin de la Galette; Courbert, Slikar u svom atelieru; Monet, katedrala u Rouenu
istražiti nove karakteristike kompozicije, rukopisa, boje i linije u ekspresionizmu i njegovim pretečama	impasto, gradbeni karakter poteza, pomaknutost očišta; deformacija oblika i prostora	V. Gogh, Noćna kavana; Munch, Tri djevojke na mostu; Nolde, Duhovi
uočiti promjene u hrvatskome slikarstvu s kraja XIX. i prve polovine XX. stoljeća	šarena škola, simbolizam, ekspresionizam; secesija, Minhenski slikarski krug	V. Bukovac, C. Medović; M. Kraljević, M. Račić, J. Račić; B. C. Sessija, E. Vidović, O. Herman, Becić
odnos između postimpresionizma i kubizma	poliperspektivnost (više očišta), ploha, usitnjavanje, geometrijska tijela, geometrijski likovi, obris, modulacija, modelacija	Cezanne, Mrtva priroda s Kupidonom Brdo Sainte-Victoire; Picasso, Autoportret, Gospođice iz Avinjona; Maska, Dogon
razlikovati figuraciju i apstrakciju te lirsku i geometrijsku apstrakciju u slikarstvu i skulpturi	otvoreno – zatvoreno; tema, iluzija prostora, znak, realitet boja, linija, ploha, geometrijski likovi; tekstura, tažizam, geometričnost, ekspresivnost	Mondrian, Kompozicija; Kandinsky, S crnim lukom; M. Detoni, Fantazija oronulog zida II; Jo Klek (Josip Seissel), Pafama; Murtić, Highway; Picelj, Kompozicija, 1951.; Knifer, Meandar; Brancusi, Riba, Plavokosa crnkinja
razlikovati apstrakciju i figuraciju u slikarstvu	boja, ploha linija, iluzija prostora, planovi, tema, znak, realitet	Gauguin, Dekorativni pejzaž; Kandinsky, S crnim lukom; Maljevič, Crvena konjica
prepoznati elemente kubizma u umjetničkim pravcima XX. st.	plohe, geometrija, usitnjavanje, geometrijska tijela, lik – pozadina	Delanay, U čast Bleriotu; Boccioni, Jedinstveni oblici kontinuiteta u prostoru; Duchamp, Akt silazi niz stepenice; Lipchitz, Čovjek s gitarom; F. Marc, Pejzaž

razlikovati apstrakciju i figuraciju u kiparstvu	osi, obris, konveksno-konkavna masa, površina, linijski istanjene mase, prošupljenost, tema	Henry Moore, Ležeća figura; Giacometti, Šetač; Brancusi, Plavokosa crnkinja, Narcis, Riba; Arp, Konkrecija
prepoznati glavne karakteristike slikarskih i kiparskih djela futurizma, nadrealizma, metafizičkoga slikarstva i kinetičke skulpture	kontinuitet prostora i aktivnosti, destrukcija i kreacija, sloboda i određenost; simultanost, sukcesivnost, pokret, motor, mobil, apstraktno – figurativno	Balla, Djevojčica trči, 1912.; De Chirico, Tajne sata, 1911.; Klee, Zaštitnica, 1931.; Chagall, Crveno sunce; Dali, Trajnost sjećanja; G. Severini, Plesačica u baru Tabarin; Calder, Mobil; Tingely, Fontana, Basel; N. Schöffer, Spaciodinamički toranj
umjetnost XX. st. s načelom montaže materijala	umjetnički proces, zadani ili gotovi materijali, značenje, oblik, spajanje, ready-made, kolaž, asamblaž	Huan Gris, Fantomas; Marcel Duchamp, Fontana; D. Spoerri: Odaliska u dijelovima (Lažni Buvljak); Cesar, Kompresija; Mladen Stilinović, Crveni kruh
usporediti sličnosti i razlike između fotografije i slikarskoga djela	kadar, vrijeme, pokret, faze, obris, lik – pozadina, stupnjevanje, geometrija, simetrija; fotografija, ploha, svjetlosna mrlja	M. Duchamp, Akt koji silazi niz stepenice; Muybridge, Čovjek silazi; H. Cartier Bresson, Iza Sv. Lazara, 1932.
analizirati uporabu boje na djelima ekspresionističkih pravaca XX. stoljeća (fovizam, Most, Plavi Jahač, nova objektivnost i apstraktni ekspresionizam)	boja, figuracija, deformacija, potez (gesta), lik – pozadina, granice, kontrast, modulacija, ploha, otvoreno – zatvoreno	Matisse, Crvena soba; Kirchner, Žene na ulici; Mucke, Izlog; Grosz, Grad; William de Kooning, Žena; Pollock, Krava, Broj 1, Broj 8
prepoznati sličnosti između stripa, fotografije i filma	kadar, vremenski tijek, translacija, tema, naracija, značenje, preoblikovanje	Maurović, Crni mačak; John Ford, Poštanska kočija; Bunuel, Andaluzijski pas; Pratt, Corto Malteze; Mirko Ilić, Okomito i vodoravno; Stieglitz, Doroty Norman

objasniti angažiranost promatrača u djelima pop-arta i op-arta	sitotisak, multipliciranje, transformacija, optičke varke; utjecaj dizajna	A. Warhol, Campbel juha; Rauchenberg, Krevet; Lichtenstein, Šalica i tanjurić II, Vasarely: Zebre; Warhol: MM
uočiti povezanost sveukupnoga vizualnoga okruženja u djelima konceptuale, happeninga i preformansa	idejnost, sveukupnost, transformacija svakidašnjice; video	Paik, TV Buddha; Iveković, Martinis, Priča o čaju; Martinis, Pogled na drugi pogled; Cindy Sherman, Bez naziva #96; Vaništa, Beskonačni štamp; Joseph Kosuth, Jedna i tri stolice
objasniti umjetnost land-arta u odnosu na okoliš	krajolik, priroda, preobrazba, kolektivno pamćenje	Smithson, Spirala; D. Rakoci, Akvarel

